

Onderwerp

Collectorveld Rheden

Datum raadsvergadering	24 februari 2026
Thema programmabegroting	Energie- en warmtetransitie
Portefeuillehouders	Ronald ter Hoeven & Paul Hofman
Zaaknummer	2025-019583

Samenvatting

De gemeente wil op sportpark Rheden (dorp) een Collectorveld aanleggen - een kunstgras voetbalveld dat warmte op kan wekken uit het veld. Deze techniek levert genoeg warmte voor het Openluchtbad, Sporthal De Hangmat en 200 woningen. De kosten voor het Collectorveld wil het college grotendeels financieren met geld voor de vervanging van kunstgrasvelden, duurzaamheidssubsidies, en opbrengsten uit het leveren van warmte aan woningen, het Openluchtbad en Sporthal De Hangmat. Het college vraagt aan de Raad om nu een besluit te nemen over het Collectorveld omdat het kunstgrasveld in Rheden in 2026 aan vervanging toe is. Om warmte te kunnen leveren aan woningen en andere locaties, is een gemeentelijk warmtebedrijf nodig. Het college vraagt aan de Gemeenteraad een intentie om een warmtebedrijf op te richten. De kaders voor het warmtebedrijf worden later in 2026 voorgelegd aan de Raad.

Voorgesteld besluit

1. Een collectorveld aan te leggen op veld 6 op het Sportpark in Rheden (dorp), in combinatie met een Warmte-Koude opslag (WKO) (scenario 1);
2. De investering voor het collectorveld (€2,5 mln) deels te dekken uit:
 - Gereserveerde kredieten voor kunstgrasvelden
 - Duurzaamheids-subsidies
 - Verminderde energielasten voor het Openluchtbad Rheden en Sporthal De Hangmat
 - Opbrengsten uit warmte voor woningen
3. De nog te dekken jaarlijkse kapitaallasten (€115K in 2027) op te nemen in de Programmabegroting 2027-2030;
4. Vooruitlopend op de besluitvorming over de Programmabegroting te starten met voorbereiding en uitvoering van het Collectorveld;
5. De intentie tot het oprichten van een gemeentelijk warmtebedrijf uit te spreken;
6. Het college de opdracht te geven een kadernotitie voor een warmtebedrijf uit te werken en in 2026 voor te leggen aan de Raad voor een zienswijze.

Inleiding

Wij hebben de ambitie om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. De afgelopen jaren werkten we aan visievorming en beleidsontwikkeling voor deze energie-transitie. We komen nu in een fase van uitvoeren. In meerdere gebieden zijn gelijktijdig keuzes nodig over bronnen, infrastructuur, investeringen en organisatie. Er komen nu ook concrete initiatieven naar voren voor warmte-opwek en levering. Eén van die initiatieven is een Collectorveld.

Wij stellen voor om in het dorp Rheden al aan de slag te gaan met de aanleg van een Collectorveld. Het gaat om een kunstgras sportveld met onder de toplaag een leidingstelsel dat warmte onttrekt uit het veld. Deze techniek levert voldoende warmte op om het naastgelegen Openluchtbad, Sporthal De Hangmat en 200 omliggende woningen van het gas af halen. Het huidige kunstgrasveld in Rheden is in slechte staat en in 2026 aan vervanging toe. Een besluit over de aanleg van een collectorveld is daarom urgent. In 2025 lieten wij een

haalbaarheidsonderzoek uitvoeren (bijlage 3). Ook haalden wij zelf informatie op bij locaties in Nederland waar al collectorvelden in werking zijn (bijlage 1).

Wij hebben 4 scenario's bekeken:

Scenario 1 - Volledig

Collectorveld met Warmte-Koude Opslag + aansluiten Openluchtbad, Sporthal en woningen.

Scenario 2 - Twee fases

Fase 1 - Collectorveld + aansluiten Openluchtbad.

Fase 2 - WKO, Sporthal en woningen later.

Scenario 3 - Heatpipes

Geen collectorveld, maar verwarmen via heatpipes op P-plaats Sporthal.

Scenario 4 - Uitstel naar 2038

Het Collectorveld nu niet aanleggen, maar bij de volgende veldvervangende in 2038.

Wij stellen voor om scenario 1 uit te voeren. Een totaal-overzicht van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek, de informatie van andere collectorvelden in Nederland, financiële doorrekening en een uitgebreide onderbouwing van ons voorstel is te vinden in bijlage 1.

Om het collectorveld financieel en qua infrastructuur haalbaar te maken is een warmtebedrijf noodzakelijk. Opbrengsten uit het leveren van warmte aan woningen vormen namelijk een belangrijk deel van de financiële dekking. Een warmtebedrijf maakt het leveren van deze warmte mogelijk. We nemen nu geen besluit over het oprichten van een Warmtebedrijf, maar vragen de Gemeenteraad om een intentie uit te spreken om een warmtebedrijf in de toekomst op te richten. Waarbij wij ons realiseren dat een warmtebedrijf verdere uitwerking en inbreng van de Gemeenteraad vraagt. Wij stellen daarom voor om in 2026 de kaders voor een warmtebedrijf verder uit te werken, en deze in 2026 voor te leggen aan de Raad. Zodat de Raad haar zienswijze kan meegeven voor het warmtebedrijf. Bijlage 3 bevat een memo met meer uitleg over het warmtebedrijf en het belang ervan voor het collectorveld.

Beoogd effect

Het beoogde effect is een CO2 neutrale gemeente in 2040. Waarbij sportaccommodaties duurzaam zijn en letterlijk energie leveren voor het dorp (Sportaccommodatieplan 2025-2040). Ook willen we de Gemeenteraad actief betrekken in het uitwerkingstraject voor een Warmtebedrijf en in staat stellen richtinggevende kaders mee te geven. We geven hiermee versneld uitvoering aan de plannen in onze Omgevingsvisie.

Argumenten

1.1 Een collectorveld levert een grote bijdrage aan onze energiedoelen richting 2040

Het collectorveld levert voldoende warmte voor het verwarmen van het Openluchtbad Rheden, Sporthal de Hangmat en 200 woningen. Dit blijkt uit een haalbaarheidsonderzoek dat het Velpse bureau Toekomst Energie voor ons uitvoerde (bijlage 3). We leveren hiermee een belangrijke bijdrage aan de het doel CO2 neutrale gemeente. Waarbij we werkzaamheden en locaties combineren die op termijn hoe dan ook van het gas moeten. Uitstel van dit systeem (scenario 4) betekent ook dat we een grote warmtebron voor de komende 12 jaar laten liggen (in 2038 pas volgende vervanging toplaag). Daarom heeft volledige aanleg in 2026 de voorkeur (scenario 1).

1.2 Scenario 1 benut het grote oppervlak van sportveld het beste (dubbelgebruik)

Om de energiedoelstelling richting 2040 te halen, zijn alle beschikbare warmtebronnen en geschikte locaties de komende jaren hard nodig. Sportvelden bieden hierbij een unieke kans: de velden beslaan een groot oppervlak en een collectorveld maakt dubbelgebruik mogelijk voor sport én warmte-opwekking. De geplande vervanging van het kunstgrasveld in 2026 maakt dit het urgente moment om deze bron te benutten. Daarom heeft het benutten van het veld als collectorveld (scenario 1) de voorkeur boven extra warmtebronnen die los van het veld staan. Aanvullende technieken als heatpipes (scenario 3) kunnen we aanvullend inzetten voor extra

warmte-opwek.

1.3 Scenario 1 combineert kosten-efficiënt noodzakelijke investeringen

Er is een unieke kans om werkzaamheden te combineren. Het kunstgrasveld in Rheden is in slechte staat en moet in 2026 vervangen worden. Door nu te kiezen voor een collectorveld en WKO kunnen we meteen het Openluchtbad en Sporthal van het gas af halen, iets dat we sowieso moeten doen om de CO2 doelstelling voor 2040 te halen. De jaarlijkse lasten om het collectorveld te realiseren en de sportlocaties en woningen aan te sluiten zijn aanmerkelijk lager dan het op zichzelf verduurzamen van deze locaties. Dit blijkt uit een vergelijking met de verduurzaming van sporthal Theothorne (€2,6 mln) - waar alleen verduurzaming van 1 pand en geen woningen heeft plaats gevonden. Ook blijkt uit onze vergelijking dat scenario 1 goedkoper is dan scenario 2 en 3.

1.4 Het collectorveld is technisch haalbaar en voldoende ontwikkeld

De techniek van collectorvelden wordt sinds 5 jaar toegepast. Na een aantal pilots zijn er diverse verbeteringen doorgevoerd. Inmiddels zijn er meerdere velden volledig in werking met goede ervaringen: de velden zijn stabiel, voldoen aan de eisen van de bond en het systeem is aangesloten op naastgelegen gebouwen en levert warmte. Dit blijkt uit bezoeken die wij hebben gebracht aan andere gemeentes waar collectorvelden zijn aangelegd (Eindhoven, Gouda en Zaandam).

4.1 Een warmtebedrijf is noodzakelijke stap van beleid naar uitvoering energie-transitie

Met de uitwerking van een warmtebedrijf wordt de warmtetransitie in Rheden concreet en uitvoerbaar. We geven hiermee versneld uitvoering aan onze plannen voor warmtevoorziening uit onze Omgevingsvisie. Het biedt een stevige basis om projecten samenhangend te ontwikkelen en de stap te maken van plannen naar uitvoering. Tegelijkertijd vergroot een warmtebedrijf de kansen op aanvullende financiering en subsidies, waardoor investeringen beter te dragen zijn en de ontwikkeling van collectieve warmte in de gemeente versneld kan worden.

Kanttekeningen en/of risico's

1.1 Onzekerheid over vergroten van de elektra aansluiting (netcongestie)

Voor de aansluiting van het Openluchtbad en Sporthal De Hangmat op het Collectorveld is een grotere elektra aansluiting nodig. Een risico is dat het verkrijgen van deze grotere aansluiting langer duurt dan gepland wegens netcongestie. We hebben de aanvraag voor een grotere aansluiting ingediend bij Liander en gaan met Liander in gesprek over de mogelijkheden. Om de aansluiting zo snel mogelijk te realiseren brengen we in kaart op welke aansluitingen er capaciteit over is en we in kunnen ruilen voor deze aansluiting. Ook het Toekomstplan voor 1 gezamenlijk nieuw en duurzaam gebouw voor de sportclubs op de Zuidflank kan hieraan bijdragen: het nieuwe gebouw vervangt namelijk meerdere losse gebouwen en aansluitingen.

2.1 Opbrengsten verwarmen woningen afhankelijk van snelheid aansluiten woningen

Een deel van de financiële dekking van het collectorveld bestaat uit opbrengsten uit het verwarmen van woningen. De hoogte van deze opbrengsten over de totale afschrijffperiode van het systeem hangt af van hoe snel het lukt om woningen op het veld aan te sluiten. Dit brengt het risico met zich mee dat hoe langer het duurt dat woningen worden aangesloten, hoe minder opbrengsten en hoe minder dekking er voor het veld is. We ondervangen dit door nu ook aan de slag te gaan met het uitwerken van een kader voor het warmtebedrijf, en deze in 2026 voor te leggen aan de Raad. Voor het aansluiten van woningen hebben we in de financiële doorrekening ook 7 jaar ruimte gehouden in de planning.

Financiën

Kosten

De kosten van het Collectorveld bedragen totaal €2,5 miljoen en zijn als volgt opgebouwd:

1	Kunstgras voetbalveld <i>Fundering en toplaag (kunstgras mat)</i>	€500.000
2	Collectoren onder de toplaag	€575.000
3	Warmtepompcentrale	€565.000
4	Warmte-Koude opslag (WKO)	€365.000
5	Stroom verdeelinrichting en aansluiting	€80.000
6	Regeltechniek	€90.000
7	Bouwkundige aanpassingen Openluchtbad en Sporthal	€80.000
8	Onvoorzien	€265.000
	TOTAAL	€2.520.000
9	Warmtebedrijf	€50.000

Dekking

De jaarlijkse lasten van de investering voor fundering en toplaag van het kunstgrasveld (1) bedragen € 53.000. Deze lasten worden gedekt door inzet van gereserveerde kredieten voor vervanging van kunstgrasvelden.

De kosten van het collectorsysteem (2 t/m 8) dekken we grotendeels met:

- Subsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (aangevraagd) - €360.000
- Verminderde energielasten voor het Openluchtbad (€3.000 p/jaar) en Sporthal De Hangmat (€4.000 p/jaar)
- Opbrengsten uit levering van warmte voor woningen (€100.000 p/jaar vanaf 2032).

Na aftrek van de DUMAVA subsidie en warmte-opbrengsten, resteren er in de jaren 2027 t/m 2033 kapitaallasten van €115.000 (2027), aflopend naar €98.000 in 2033. We verwerken deze jaarlijkse lasten in de kadernota en de meerjarenbegroting. Omdat het huidige kunstgrasveld aan vervanging toe is in 2026, stellen wij voor om - vooruitlopend op de besluitvorming over de programmabegroting - het besluit over de investering voor het collectorveld nu te nemen en te starten met de voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden.

De kosten voor het uitwerken van het warmtebedrijf (9) bedragen €50.000. Dit gaat om technisch, juridisch en financieel advies. We dekken deze middelen uit bestaande middelen in het programma Energietransitie.

Overzicht investering, lasten en baten

	Bedrag (€)	Jaarschijf / jaarschijven
Investering:	€2,5 miljoen (€500K kunstgrasveld en €2.020K collectorsysteem)	2026
Structurele lasten:	€115.000 aflopend naar €85.000	2027 aflopend naar 2046
Structurele baten:	€7.000 €103.000	2027 t/m 2032 Besparing gas Openluchtbad en Sporthal 2033 t/m 2046 Warmte leveren aan woningen

In bijlage 2 is een gedetailleerd overzicht te vinden van jaarlijkse kapitaallasten, opbrengsten en het jaarlijkse financiële saldo voor het voorgestelde scenario.

Voorzichtig scenario

De totale berekening van kosten en dekking is een voorzichtig scenario. Het geeft een beeld hoe de kosten en dekking er op dit moment uit zien. Door oprichting van het warmtebedrijf ontstaat een nieuwe inkomstenbron voor de gemeente. Met het realiseren van meer warmtebronnen (bijvoorbeeld heatpipes) en aansluiting van meer gebouwen de komende jaren ontstaan inkomsten waarmee de lasten voor het Collectorveld uiteindelijk beduidend lager kunnen uitvallen.

Ook hebben wij aanvullende subsidiemogelijkheden op het oog die de dekking verder kunnen verbeteren. We werken op dit moment aan aanvragen voor de volgende regelingen:

- Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS)¹
- European Urban Initiative (EUI)²

We zien deze regelingen als kansrijk. Maar in het kader van voorzichtig begroten hebben we hiervoor nog geen bedragen opgenomen in de berekeningen.

Daarnaast zijn een aantal factoren niet meegenomen in de berekening die (een gunstige) invloed kunnen hebben op de business case:

- Prijsstijgingen gas in de komende jaren
- Restwaarde van het collectorsysteem, WKO en warmtepompen niet meegenomen in de berekening. Het kan zijn dat het systeem na 20 jaar langer mee kan.
- Voor het aansluiten van woningen is in de planning en doorrekening 7 jaar tijd genomen. We zetten ons in om woningen eerder aan te sluiten. Als dit lukt, komen opbrengsten uit woningen eerder vrij, en valt het financieel saldo positiever uit.

Uitvoering

Collectorveld

We gaan aan de slag met de realisatie van het Collectorveld volgens onderstaande planning. De planning is een inschatting en geen vaststaand gegeven. Met name het aansluiten van woningen hangt af van de snelheid waarmee we tot afspraken kunnen komen, een warmtebedrijf oprichten en andere noodzakelijke infrastructuur op orde hebben. Ook de financiering is een onderdeel in ontwikkeling. We blijven subsidiekansen onderzoeken en doen de komende periode daarvoor aanvragen bij genoemde regelingen/fondsen.

2026 (Q3-Q4)	Aanleg collectorveld op veld 6 Sportpark Rheden
2027	- Aansluiten Openluchtbad Rheden - Realisatie WKO installatie - Aansluiten Sporthal Rheden
2033	Aansluiten woningen op collectorveld

Het college houdt de Gemeenteraad op de hoogte van de voortgang (uitvoering en financieel) via de Rapportage Grote Projecten en P&C documenten.

Voor het Sportpark Rheden is ook een Toekomstplan in ontwikkeling vanuit de verenigingen en gemeente samen. Met als kern: een gezamenlijk nieuw multifunctioneel gebouw dat de

¹ <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/wis>

² <https://www.urban-initiative.eu/news/new-innovative-action-call-proposals-launches-early-2026>

bestaande losse clubgebouwen en sporthal de Hangmat vervangt. Met een herinrichting van de velden. De locatie van het gebouw is voorzien in de zone waar het huidige kunstgrasveld liggen. Daarom kiezen we voor het collectorveld een andere zone op het sportpark.

Als het Toekomstplan daadwerkelijk gerealiseerd wordt, kunnen we het nieuwe multifunctionele gebouw aansluiten op het collectorveld. De installaties en warmtepompen die we in de huidige sporthal aanbrengen kunnen we gebruiken op andere locaties in de gemeente. Of blijven gebruiken in de Hangmat als het gebouw in gebruik blijft.

Warmtebedrijf

Als de raad de intentie uitspreekt tot het oprichten van een gemeentelijk warmtebedrijf wordt er op grond van extern technisch, juridische en financieel advies een kadernotitie opgesteld. Deze leggen we in de tweede helft van 2026 voor een zienswijze voor aan de gemeenteraad conform de beleidsnotitie samenwerkingsverbanden.

Met de kaders die de raad in haar zienswijze meegeeft wordt vervolgens een ontwerpbesluit van het college tot deelname aan of oprichting van een warmtebedrijf opgesteld. Begin 2027 leggen we dit ontwerpbesluit op grond van artikel 160, tweede lid, van de Gemeentewet voor wensen en bedenkingen voor aan de gemeenteraad.

Participatie en communicatie

Het plan voor een collectorveld is overleg met verenigingen actief op Sportpark Rheden tot stand gekomen. Het idee voor het collectorveld komt oorspronkelijk van voetbalvereniging SC Rheden. Wij hebben de haalbaarheid verder onderzocht. Voetbalvereniging SC Rheden is enthousiast over het plan. Zij willen hier graag aan meewerken en op die manier meehelpen aan de verduurzaming van het dorp. Dit hebben zij ook verwoord in hun insprekbijdrage bij de behandeling van het Sportaccommodatieplan 2025-2040 in november 2025.

We nemen omwonenden mee in de planvorming voor het Warmtebedrijf en aansluiting op het Collectorveld. Hiervoor organiseren we een participatietraject.

Bijlagen

1. Rapportage – Warmte opwek met Collectorveld Rheden
2. Financieel meerjarenoverzicht - Collectorveld
3. Haalbaarheidsonderzoek Collectorveld Rheden (Toekomst Energie)
4. Memo – Warmtebedrijf: aan de slag met de energietransitie!

De Steeg, 20 januari 2026

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris